

Fiatalkorúak

■ IGAZ TÖRTÉNETEK

Sosem jelent jót, ha éjjel csörög a telefon. Még kevésbé, ha a vonal végén rendőrök keresik az embert. Ez azonban mégis elő szokott fordulni olyan ügyvédekkel, akik hajlandók kirendelt védőként képviselni azokat, akik erre az átlagosnál jobban rá vannak szorulva. Ezek közé tartoznak a fiatalkorúak is, vagyis azok, akik betöltötték a tizennegyedik, de még nem érték el a tizennyolcadik életévüket. Ebbe - az átlagos élethossz mércéjével mérve oly rövidnek tűnő négy évbe - pedig ,annyi minden belefér .

Ha már egy srácot - és néha lányt - éjnek idején visznek be a rendőrségre és hallgatnak ki, biztosak lehetünk abban, hogy az illető ifjoncot bizony tetten érték valamilyen bűncselekmény elkövetése közben. A fiatalok képzelőereje pedig, szinte határtalan. Ezt tükrözik igen sokszor a "balhéik" is.

Öröm az örömben, hogy az aljasság vagy a kegyetlenség nagyon-nagyon ritkán jellemző rájuk. Sokkal gyakrabban érezzük úgy, mintha cselekedeteik olyan görbe tükrök lennének, amikben a mi felnőtt világunk tükröződik. Úgy, ahogyan ők látják.

Az éjszakai beszélgetéseknek mindig sajátosan meghitt hangulatuk van, még akkor is, ha az abban részt vevők pozícióját a büntető eljárási törvény előírásai határozzák meg. A "beszélgetésnek" ilyenkor kihallgatás a neve, a rendőr kérdez, a gyanúsított pedig válaszol - már ha akar. Márpedig a fiatalok, az esetek túlnyomó többségében, akarnak. Néhányuknál az embernek az a határozott érzése támad, mintha kimondottan élveznék a szituációt: itt végre a középpontban vannak, ők a legfontosabbak, és mindenki rájuk figyel. Meglehetően fesztelenül viselkednek, megilletődöttségnek a legtöbbször alig látni nyomát.

Az itt következő eseteket taláломra válogattam össze, csupán a neveket és a helyszínek elnevezését változtattam meg. A történetek igaziak.

■ ATTILA

Attila állami gondozott volt. Az intézetben nem voltak különösebb beilleszkedési gondjai, a tanulásban szintúgy az elsők közé tartozott. Hamar erős, jó kiál-

lású fiatalemberré cseperedett: senki meg nem mondta volna, hogy alig töltötte be a tizennegyedik életévét. Ha tizennyolcnak mondja magát, bárki elhiszi.

Ki tudja miért, apjában - aki ráadásul végig abban a városban lakott, ahol az intézet volt -, amikor Attila nyolcadikos volt, előtörték a szülői érzések, és magához vette a fiát. Nem játszhatta túl sokáig a gondos atya szerepét, mert pár hónapon belül jogerősen többévi börtönre ítélték. Megdöbbenő, de igaz tény, hogy Attilára akkor senki nem gondolt, senkinek nem jutott eszébe, hogy mi lesz vele. Őt szerencséire nem kellett félteni.

Talán valóban istenadta tehetsége volt hozzá, és biztosan a szerencse is közrejátszott, de - mondhatni - mesterfokú besurranó tolvajjá képezte magát.

Késő délután, vagy este jött el az ő ideje, és tavasztól őszi keményen "dolgozott". Hamar rájött, hogy leginkább a meleg időben hajlamosak az emberek tárva-nyitva hagyni ajtót, ablakot. A legtöbb besurranó tolvajjal ellentétben nem a lakótelepek voltak a vadászterületei. Attila a családi házas övezeteket, a villanegyedeket szerette - és az eredményt őt igazolta. Úgy látszik, az ilyen helyeken sokkal tehetősebb, ám sokkal elővigyázatlanabb emberek élnek.

Nyugodtan állíthatom, hogy Attilát élvezet volt hallgatni. A székben lazán hátradőlve, mosolyogva, mondanivalóját kitűnően előadva "sztorizott". Sosem keresgélte a szavakat és a kifejezéseket, trágárság soha nem hagyta el a száját. Irodalomórán erre az előadására csillagos ötöst kapott volna.

Ebben a srácban valami egészen különleges képesség lakozott két dolgot illetően is. Az egyik az volt, hogy szinte

tizedmásodpercnyi pontossággal tudta időzíteni akcióit. Bő egy év alatt legalább kétszáz házban megfordult, de senki nem zavarta meg, senki nem érte tetten. Előfordult, hogy egy kétemeletes házban féltucatnyi ember járkált keresztbe-kasul, Attilának mégis volt ideje és alkalma jóízűen elfogyasztani az ebédlőasztalra tett vacsorát.

A másik, ennél is fontosabb képessége azonban az volt, hogy mindig tudta, "hová kell nyúlni". A hatalmas nappali fala mentén futó kombinált szekrénynek több tucatnyi ajtaja és fiókjá volt, Attila mégis abba nyúlt bele halálos biztonsággal, ahol a tulajdonos félmillió forintot kitevő dugipénze lapult.

A szerencse pedig sohasem hagyta cserben. Mindig jól időzített, és mindig jó helyre nyúlt. Idővel a szép nagy, emeletes, fehér házak váltak a kedvenceivé. Az ilyenekben mindig jó volt a "kapás".

Soha senkinek nem tűnt fel, hogy ez a szépreményű ifjanc tizennégy évesen önálló lakást tart fenn, és bérelt kocsival jár, amit állandó sofőrje vezet - hiszen Attila még nem kaphatott jogosítványt. Senki nem ütközött meg azon, hogy hatalmas pezsgős murikat rendez, amiken szép számmal látja vendégül a legősibb mesterséget űző hölgyeket is. Attila tudott élni.

Az elemelt pénzzel nem volt gond, az elemelt ékszerekkel - mert Attila pontosan tudta, mit érdemes elvinni - csak

annyiban, hogy a kocsival és a sofőrrel Budapestre vagy valamelyik távolabbi nagyvárosba kellett utaznia, ahol könnyen túl tudott adni rajtuk. Soha egyetlen ékszerészt sem érdekelt, honnan vannak ennek a srácnak százezreket, sőt, milliókat érő eladó smukkjai. Soha egyetlen tisztos numizmatikus sem fogott gyanút a zsebeiből marokszám előhalászott arany-és ezüstérmék láttán. Fizettek, mint a katonatiszt. És biztosan jól jártak.

Végülis Attila a lebukást - mint annyi más bűnöző - a jó szívének köszönhette. A felnőtt társadalommal valószínűleg csak jó tapasztalatai voltak, hiszen tőlük nyugodtan végezhetette kitűnően jövedelmező munkáját, senki nem ellenőrizte, nem kérte számon, és nem akarta "nevelni". Talán ez is volt az oka, hogy első szóra majd' egymillió forintot adott kölcsön börtönben ücsörgő apja egyik barátjának. Attila a határidő lejártával sem dörömbölt a pasas ajtaján. Meg sem fordult volna a fejében, hogy az illető már a kölcsönkéréskor tudta: soha az életben nem lesz annyi pénze, hogy valaha is visszafizesse a tartozást. És ugyan ki hinné el egy alig tizenöt éves, volt állami gondozott gyereknek, hogy ennyi pénzt adott kölcsön egy komoly, dogozó embernek?? Ez a komoly, dolgozó ember tovább szötte gondolata fonalát. Egy szép napon az is eszébe jutott, hogy talán meg lehetne úszni ezt az egész kölcsön-dolgot, ha ráusztatja Attilára a zsarukat.

A rendőrök általában nincsenek híján a fantáziának, és foglalkozásukból adódóan igen nehéz olyat mondani vagy mutatni nekik, amin meglepődnének. A feltételezés, hogy a majd' egy éve hiába keresett, láthatatlan és megfoghatatlan "besurranó- király" egy, a gyerekkorból alighogy kinőtt fiú lenne, mégis a meglepetés erejével hatott. Rövid tépelődés után megtették, amit a fater haverja kért: egyik este követni kezdték a portyára induló Attilát. Mégcsak nem is a titkos megfigyelés szabályait alkalmazva.

Attilát így érték hát éjfél körül tetten. Semmiféle ellenállást nem tanúsított, de nem volt ijedt vagy szomorú sem. Ijedtek legfeljebb a nagy, emeletes, fehér ház lakói voltak, akik otthonukban egy csomó vadidegen emberrel találták szembe magukat. Az Attila lakásán tartott házkutatás során pedig közel tízmillió forint

értékű készpénzt és értéktárgyat foglaltak le.

A fiú vallomása iskolapéldája volt az őszinte, feltáró jellegű beismerő vallomásnak. Reggelig beszélt, és százhat balhét ismert el. Többet csak azért nem, mert mindegyikre már nem emlékezett pontosan.

A "nyomravezető" pedig jól számított: megúszta a kölcsön visszafizetését. Bár mindenki Attilának hitt ebben a dologban, az ellenkezőjét senki nem tudta bizonyítani. A fiú ugyanis minden írás és tanú nélkül adta kölcsön a közel egymillió forintot.

ANIKÓ

Anikó az egyik nagyközségben élt, és egy jól szituált értelmiségi házaspár egyetlen gyermeke volt. Tisztos polgári jólétben nőtt fel, de nem lett elkényeztetett, nyegle "egyke". Az iskolában egyenletesen és megbízhatóan jól tanult, bár kimondottan kiemelkedő teljesítményt egyik tárgyból sem nyújtott. Ki tudja, miért nem vette észre senki, hogy ez a kislány mennyire ki akar törni abból a skatulyából, amibe - tudatlanságból, kényelemből vagy mindkettőből - környezete belekényszerítette.

Márpedig Anikóban, mint minden tizenévesben, égett a vágy, hogy megvalósíthassa önmagát. Tizenhárom évesen szilárdan eltökélte, hogy igenis talál valamit, amiben magasan az átlag fölé emelkedik. Talán éppen akkor olvasott valami ilyen tárgyú könyvet, látott valamilyen erről szóló filmet - vagy egyszerűen csak egy ihletett pillanat szülte az elhatározást? Utólag már ő sem emlékezett rá. Biztosak csak egyben lehetünk: Anikó elhatározta, hogy betörő lesz, méghozzá nem is akármilyen.

Egyszerűen lenyűgöző, milyen ambiciózusan és céltudatosan képezte magát, hogy mihamarabb választott "hivatása" ifjú mesterévé váljon. A különféle zár szerkezetekről szóló első művet az iskolai papírgyűjtéskor összehordott könyvek között találta, és ebből sajátította el az alapismereteket. A könyv tartalmát gondosan kijegyzetelte, a legfontosabb részeket aláhúzta. Ugyanilyen gondval járt el a szerszámok beszerzése terén is. Az egyik rokona, aki afféle fűrő-faragó ezermester volt, meglepetten fedezte fel

Anikó intenzív érdeklődéssel párosuló kiváló műszaki érzékét. Az már fel sem tűnt neki, hogy a kislány egyre gyakoribbá váló látogatásai idején egyre több szerszámnak kelt lába, hiszen az ilyen műkedvelő ezermesterek műhelyeiben mindig el-el tűnik valami. Hogy a dolog háttérben unokahúga állhat, meg sem fordult a fejében. Amikor Anikó már elméleti és gyakorlati tudását egyaránt megfelelőnek ítélte, elérkezettnek látta az alkalmat az első éles bevetésre.

A közelben lévő élelmiszerüzlet szinte "adta magát" a dologhoz. Nem sokkal zárás után, a késő őszi este sötétjében, a hátsó fal ablak felől közelítette meg. Rács ugyan volt az ablakon, de azt nem a falba építették, hanem két lakat rögzítette az ablakkerethez. Anikónak semmiség volt a két avított lakat felnyitása. A boltban pár perc alatt becsomagolta, amit már napközben kinézett magának: néhány tábla csokoládét, kekszet és egy kétdecis üveg konyakot.

A betörést másnap reggel fedezték fel, és a hátsó ablaktól elinduló rendőrkutya azonnal Anikóék háza felé vette az irányt.

Ez alkalommal az vesse az első követ a rendőrségre, akiben az a gyanú ébredt volna, hogy a betörés tettese a falu köztisztjeletben álló, magasan kvalifikált értelmiségi házaspárja, vagy pláne az ő nyolcadikos, kitűnő tanuló, aranyos kislányuk. Persze, hogy senki nem gondolt ilyesmire. A kutya viselkedéséből azt a következtetést vonták le, hogy a betörő - minden bizonnyal a késő éji órákban - Anikóék udvarán keresztül tűnt el az utcáról, és távozott ismeretlen irányba.

A lány csak a tanítás és a sportkör után, késő délután ért haza. Szülei akkor újságolták neki, hogy betörték a boltba, és a betörő az ő udvarukon keresztül oldott kereket. "Tök izgi!" - volt Anikó válasza, és fáradtságra hivatkozva felment a szobájába. Aznap este nagy élvezettel szopogatta el a két deci konyakot. Azért döntött az elvitele mellett, mert ilyesmit még soha nem ivott. Elalvás előtt magában még azt is konstata, hogy egészen jól bírja az italt. Az eset tanulságait azonban levonta. A továbbiakban gondosan ügyelt arra, hogy rendőrkutya ne akadjon a nyomára. Mindig olyan célpontokat választott, amik körül

nap közben igen élénk volt a gyalogosforgalom, és távozása előtt legtöbbször szétlocsolt valamilyen kölnit vagy maró anyagot, és jó sok sprayt fújt a levegőbe. Arra is ügyelt, hogy ne a közelükben legyen a kifosztandó üzlet, butik, játéktér stb.

Anikó egyre többször vette le édesanyja válláról a mosogatás terhét. A mosogatáshoz pedig rendszeresen szerzett be a háztartási boltokban kapható gumikesztyűket. Nem is hagyott soha, sehol egyetlen ujjnyomot sem.

Anikó egyke volt ugyan, rokonsága azonban meglehetősen népes. Így gyakran előfordult - különösen iskolai szünetek idején -, hogy néhány napot vagy hetet a Dunántúl különböző pontjain élő rokonainál töltött. Ilyenkor érezte leginkább elemében magát. Az éjszaka jótékony sötétjében indult a napközben alaposan felderített célpontok felé. Idővel szerszámkészletét is felújította, a legmodernebb és legkisebb helyen elférő célszerszámokat szerezte be.

Megintcsak természetesnek vehetjük, hogy soha, sehol, senki nem gyanakodott rá. Éjszakai kiruccanásainak nem voltak, nem lehettek tanúi: nesztelenül jött és ment, a lopott dolgokat pedig valami elképesztő találékonyssággal tudta elrejteni arra a rövid időre, amennyire szükséges volt. Anikónak igazából nem volt szüksége azokra a dolgokra, amik miatt betört. Nem voltak luxusigényei, nem akart nagy lábon élni, nem akart "menőzni" kortársai előtt. Önmagában az töltötte el gyönyörűséggel, amit csinált. A nappali portyázás, a tervezés, az éjszakai akcióra való felkészülés - már ezek is borzongató izgalmat jelentettek a számára. Az utánozhatatlan élvezetet azonban a kinyíló zárok, a lehulló lakatok, a kitérülő ajtószerezték, amik nem jelenthettek akadályt előtte. No meg az, hogy napközben, az utcán járkálva a mellette elhaladó tucatembereknél nagyságrendekkel bátrabbnak, érdekesebbnek - sőt: értékesebbnek - érezhette magát. Anikónak szilárd meggyőződése volt, hogy végre megtalálta önmagát.

Örök rejtély marad, hogyan jött össze azzal a falujabeli cigányfiúval, aki állandó orgazdája lett, és aki mindössze egyetlen évvel volt idősebb nála. Szigorúan üzleti, ám rendkívül korrekt kap-

csolat alakult ki kettőjük között. Amikor Anikó valahol messzebb tevékenykedett, a srác akkor is ott termett egy megfelelően kódolt SMS-re, és azonnal elvitte a cuccokat. Neki nem kellett otthon elszámolni az idejével. Kiterjedt alvilági kapcsolatai révén hamar és jó pénzért adta el azokat az értékesebb dolgokat, amik Anikó betöréseiből származtak. A befolyó összegben pedig ugyanilyen zökkenőmentesen és korrekten osztoztak meg.

A szomszéd városban egy fagyos, decemberi késő estén járőröző rendőráutó pont akkor kanyarodott az egyik parfümüzlet hátsó ablakához, amikor valaki egy elegáns kis hátzissákkal a hátán éppen kímászott rajta. Ez bizony tettenérés volt a javából. Anikó neme és kora láttán a rendőrök a nyilvánvaló tények ellenére is elbizonytalanodtak egy pillanatra. Kétségük sem lehetett azonban elkövetői minősége felől, miután megvizsgálták a hátzissák tartalmát, és a zsák oldalzsebében lévő szerszámkészletet. Ez utóbbi értékét egy műszaki szaktanácsadó később több mint százezer forintra taksálta.

Az események innentől lavinaszerűen követték egymást. Anikó kedvesen, nyugodtan, ám kimondottan szenvedélyesen mesélte el sajátos önmegvalósításának történetét. Folyékonyan, összefüggően, részletesen. Látnivalóan imponált neki, hogy ennyi felnőtt férfi lesi a szavait. Csupán egyetlen dologban kötötte meg magát: semmiképpen nem volt hajlandó beszélni a nyilvánvalóan létező orgazdáról, akinek továbbadta a lopott dolgokat. Ennek a történetnek utóbb éppen ez lett az egyik leginkább emlékezetes momentuma. Anikó orgazdája, a tizenhat éves cigányfiú ugyanis a lány lebukásának hallatán önként jelentkezett a rendőrségen. Szerinte a dolog így volt korrekt. Ha együtt voltak a jóban, vegye ki a részét a bajból is. Biz' isten, a betyárbecsület néha egészen megható tud lenni.

Anikót persze később pszichológus szakértő is megvizsgálta, "hátha konfabulál a gyerek". A gyerek azonban nem konfabulált. Sokadszorra is pontosan és szabatosan mondta el betöréseinek történetét. Anikó szavahihetősége felől senkinek nem lehetett fikarcnyi kétsége sem.

Az időközben "riasztott" szülők a kez-

deti hitetlenkedés után teljesen kommersznek mondható reagálásokat produkáltak: az anya idegrohamot kapott, az apa pedig sztentori hangon közölte lányával, hogy kitagadja.

- Édes kislányom, inkább lettél volna akár kurva! - zokogta az anya.

- Még lehetek az is! - felelte dacosan Anikó. Az apán nem lehetett nem észrevenni, hogy még ebben a helyzetben is megszkott tekintélyének feltétel nélküli elfogadtatására törekszik.

- Te pedig nem vagy a lányunk többé! - dörögte Anikó felé, hiába próbálta csitítani a felesége.

- De az vagyok, apa - nézett rá a lánya, és ekkor fakadt sírva. Először és utoljára.

LACI

Nagyon kemény szívűnek kell lenni ahhoz, hogy valakit ne hasson meg egy kétségbeesetten sírdogáló, vékonydögájú, szegényes ruházatú kislány látványa. Márpedig a késő éji órán éppen egy ilyen fiú ücsörgött, teljesen nekikeseredetten hüppögve a vizsgáló nyomozónő szobájában. Kint a folyosón pedig, egymás közt németül beszélgetve, egy fiatal házaspár várakozott.

Laci azok közé a gyerekek közé tartozott, akiknek alighanem jobb lett volna, ha állami gondozásban nőnek fel. Ez esetben - a dolog minden hátránya ellenére - legalább lett volna valamelyes állandóság és biztonság az életében. Az a család azonban, amiben felnőtt, mindennek éppen az ellenkezőjét testesítette meg. Igaz, hogy az apja ivott és alkalmi munkákból tengődött egyik napról a másikra, azt mégsem lehet ráfogni, hogy brutális, leépült alkoholista lett volna. Igaz, hogy az anyja nem éppen a háztársi hűség mintaképe volt, és gyakran tűnt el hetekre vagy akár hónapokra alkalmi partnereivel, istenigazából senki - még a férje sem - haragudott rá ezért. A szülők eljutottak addig a felismerésig, hogy házasságuk tévedés volt, hiszen semmi nem köti össze őket, és semmiben nem tudnak egyetérteni. Egyetértés egyetlen dologban volt közöttük: minden és mindenki fontosabb volt a számukra Lacinál. A fiú így szinte törvényszerűen sodródott olyan, nála idősebb és tekintélyesebb ifjoncok társaságába, akikkel végre átélte vélte az áhított "valahová

tartozás" élményét. A remény azonban hamisnak, az élmény pedig múlandónak bizonyult, és Laci egyik napról a másikra a fiatakorúak börtönében kötött ki. Naná, hogy nem elkövetőként ítélték el, bűntárs volt csupán. Sorozatos betöréseket és rablásokat elkövető társai mellett a környéket figyelő - azaz: a "sasoló" - felelősségteljes szerepét töltötte be.

Laci jó magaviseletének köszönhetően kedvezménytel, próbaidővel szabadult, és bármennyire meglepő, teljesen önállóan jutott arra a következtetésre, hogy ennél azért még a filléreket fizető, de tisztességes munka is jobb. Tizenhat évesen, nyolc általánossal és egy börtönbüntetéssel a háta mögött azonban túl sok választási lehetősége nem volt.

Soha eszünkbe nem jutna, hogy az utak mentén vagy a benzinkutaknál a szélvédő lemosását sokszor szinte erőszakkal is elvégző fiatalok nagyobbik része - hogy úgy mondjam - "szervezett munkás". Az idők folyamán ugyanis ennek az "iparágnak" is kialakult a maga sajátos hierarchiája, amelynek csúcán azok a fiatalok állnak, akik megfelelő összeköttetéssel rendelkeznek ahhoz, hogy egy-egy forgalmas helyen megszervezzék a szélvédő-mosók népes csapatát. Természetesen nem ingyen: nap mint nap keményen bevasalják vödörrel és törölronggyal cikázó társaiktól a százalékos vagy fix összeget, ami nekik jár. Ez utóbbiak szorultak a hierarchia aljára, és ezek közé tartozott Laci is.

A szélvédő-mosás természetesen csak nyáron igazi üzlet, amikor az ország tömve van külföldiekkel. A benzinkúton késő este megálló, német rendszámú terepjáróban ülő házaspár férfitagja azonban ez alkalommal igen határozottan utasította el Laci ajánlkozását a szélvédő letörlésére. A tankolás után az autó kissé arrébb gurult, és a pár beugrott a benzinkút kávézójába, felhajtani egy capuccinót. Forró nyári éjszaka volt, a terepjáró ablakát úgy hagyták, lehúzva.

Amikor vissza akartak szállni az autóba, az asszonynak úgy tűnt, hogy az oldalulésen lévő retikulje valahogy másként fekszik, mint ahogyan otthagyták. Amikor megnézte a táskát, gyanúja beigazolódott: hiányzott belőle a tárcája.

A nő tanácsalanságának éppen az ellentéte volt férje határozottsága.

Azonnal odament a benzinkúton társával röhgicsélő Lacihoz, galléron ragadta, és odarángigálta a kocsihoz. A férfi minden bizonnyal kristálytisztának ítélte saját logikáját: a tettes Laci volt, mert elutasították, hogy letörlje a szélvédőt. Együttal intézkedett, hogy a benzinkutasok rendőrt hívjanak. Az addig kizárólag csak németül beszélő férfiről kiderült, hogy a magyart is tökéletesen ismeri.

Laci pedig most itt sírdogált leplezetlenül, fiatalember létére egy nő előtt. Ha belegondolunk, száz oka is volt rá. A megalázottság, a félelem, és a reménytelenség szomorú vegyülete volt ez a fiú, ahogyan a székbe szinte belesüppedve a könnyeit törölgette. Legjobban attól rettegett, hogy mehet vissza a börtönbe, hiszen próbával szabadult. Attól is félt, hogy ezután nem dolgozhat a benzinkúton, mivel így vagy úgy, de "sáros" lett, és ezer akad a helyére.

Tagadott. Időközben behozott néhány társa szintén a védelmére kelt. Megmotozták, mégpedig jó alaposan, de semmiféle pénztárcát nem találtak nála. A legalább huszonöt kilóval nehezebb "tettenérője" még harminc éves sem volt, és egy nagy multicég alkalmazottjaként, Németországban ismerkedett meg későbbi feleségével. Házasságkötésük után is ugyanannál a cégnél dolgozott, csak nem annak magyarországi, hanem németországi egységében. Szerencsére igen ritkán találkozni ennyire öntelt, pökendi alakkal, mint amilyen ez az ember volt. Tökéletes példáját nyújtotta annak, hogyan halhat ki minden emberi érzés és a józan ítélőképesség is abból, akire túl korán köszönt a viszonylagos siker és a stabil jólét. Szinte fájó volt, milyen utálattal és megvetéssel néz Lacira, aki mindezen dolgoknak éppen az ellenkezőjét testesítette meg a szemében.

- Jót röhgöttek rajtam a kúton, kislám, de itt már nem fogsz! - volt Lacihoz az első szava, amikor lehuppant a melléte lévő székbe, a vizsgáló ugyanis szembesítésük mellett döntött.

Sok értelme a dolognak nem volt. A férfi, azon kívül, hogy Laci minden állítását "Hazudsz!" - kijelentéssel nyugtázta, semmi olyant nem tudott előhozni, ami akár a gyanút felkelthette volna a sráccal szemben. Nem zavarta, hogy szép

lassan mindenki megutálja, valószínűleg nem is érzékelt a feléje áradó antipátiát. Nem érdekelték a tények: senki nem látta Lacit a terepjáró közelében, és nem találtak nála semmiféle tárcát. Még akkor is a magáét hajtogatta, amikor - védői indítványra - a vizsgáló közölte, hogy mindezek a feltételezések nem alkalmasak arra, hogy a Lacival szembeni gyanút megalapozzák.

A srác annyira a legrosszabbra volt felkészülve, hogy fel sem fogta a dolog lényegét: nem lesz semmiféle eljárás, nem kell visszamenni a börtönbe, folytathatja benzinkúti munkáját. Szinte kábultan állt fel abból a székből, amibe egy órája teljes letargiában rogyott bele. Szabad volt, mehetett isten hírével. Hogy hogyan és mivel, az senkit nem érdekelt.

Lassan pitymallott, amikor még mindig a kapitányság kapujánál ácsorgott, teljesen tanácstalanul. Nagyon megörült, amikor felajánlottam neki, hogy autóval visszaviszem a benzinkúthoz. Később eszméltem csak rá, hogy cselekedtem akár törvénysértőnek is minősíthető, hiszen alighanem segítséget nyújtottam valakinek ahhoz, hogy fiatakorúakat éjjel dolgoztasson.

Ezek az "igaz mesék" különlegesen és átlagosan egyszerre, akárcsak szereplőik. Arra az egyszerű igazságra mindenképpen rádöbbentenek bennünket, hogy a legfiatalabbak is rendelkeznek a szabad akarat csodálatos adományával. Döntésénél azonban a három történet leginkább sajnálatra méltó szereplőjének jutott csupán a kiváltság, hogy önállóan is különbséget tegyen helyes és helytelen között. A másik kettő több vonatkozásban tett bizonyosságot egészen különleges képességekről - ám nem ők távoztak szabadon a rendőrségről.

Tanulság? Azt vonja le, ki-ki maga. Talán időnként megbizonyosodhatnánk arról: valóban különbséget tudnak-e tenni gyermekeink a jó és a rossz között? Valóban ennyire evidens-e, hogy minden ember rendelkezik ezzel a képességgel? Ha pedig bizonytalanságot tapasztalunk, válaszoljunk kérdéseikre legjobb tudásunk szerint. És közben jusson eszünkbe az a nyugtalanító igazság, hogy sokuknak, nagyon sokuknak ezeket a dolgokat nincs kitől megkérdezniük.

Csere Péter